

vedkommer nærværende Sag nærmere, nemlig Spørgsmaalet om de forskjellige Personers Stilling ligeoverfor Befordringer. Han klagede over Virkningen af den Maade, hvorpaa Befordringen til Skolelærerembeder er bleven ordnet. Jeg deler denne hans Klage; jeg har fra det første Dieblik sagt, at det var forkeert at ordne Befordringen til Skolelærerembeder paa den Maade, som steet er. Men under nærværende Sag kan man ikke tænke paa at finde noget Værn mod Virkningen af den folkelige Retning, som man i saa Henseende i sin Tid slog ind paa. Jeg troer ikke, at vi enten ved Betragtelsen eller ved Forkastelsen af dette Lovforslag paa nogen Maade kunne gribe væsentligt ind i hele hiint Forhold, og det maae vi saaledes lade være ude af Betragtning her. Thi selv om vi blot holde os til, at det muligt nu ved Besættelsen af Skolelærerembeder gjør sig en vis Opinion gjældende, saa er der jo Intet, der borger for, at ikke, selv efter dette Lovforslags Dphøielse til Lov, de, der følge den Strømning af Opinionen, som den ærede Landsthingsmand ikke ønsker fulgt, fremdeles vilde sige: „Ja, Examen viser rigtignok, at Den og Den har en bedre Charakter, men vi søge en anden Retning i Livet og tage derfor ikke Hensyn til Examen.“ Og hvis man derimod tænker sig, at det er slettere Bevæggrunde, der gjøre sig gjældende ved Besættelserne, da vil man jo ogsaa fremdeles kunne sige: „Hvad kommer Examen os ved?“ Forsaavidt hjælper det ikke, at man ordner Examen bedre. Dette betyder Intet, naar man ikke tillige kan og vil paalægge dem, som det ærede Medlem ønskede skulde tage Hensyn til Examen, at tage et saadant Hensyn. Hvad vi her maae holde os til, kan derfor kun være, at Examen dog ogsaa ved Ansættelser kan faae en vis Betydning, og at der derhos er mange Steder, hvor den ved Examen godtgjorte Dygtighed gjør sin Nytte, ligesom Examen i alt Fald er til for at udelukke den absolute Udygtighed. I Betragtning heraf skulle vi altsaa see at ordne Examen paa den Maade, som er den rimeligste og bedste, og derom er der alene Spørgsmaal i nærværende Sag.

Kun forsaavidt kunne vi nu derved tage et Hensyn til Opinionen, som vi, hvis Opini-

onen virkelig har faaet en afgjort Mistillid til en vis Form af Examen og just vrager Examen, fordi den har Mistillid til denne Form, kunne komme Opinionen imøde, ved at vælge en anden Form for Examen, saafremt der kan findes en saadan anden Form, der, ved Siden af at undgaae denne Mistillid, i sig selv ikke er ringere end den Form af Examen, som man hidtil har haft; i saa Fald, men ogsaa kun i saa Fald, kan man komme Opinionen imøde for at fjerne Mistilliden og staafe Examen den virkelig paalidelige Examen, den Indflydelse, som man ønsker den. Dette er Betydningen af Opinionsmomentet i nærværende Sag. Der kan altsaa ikke derved være Spørgsmaal om at veie Opinionens Berettigelse, thi saa stiller man sig strax udenfor Opinionen. Naar man nemlig taler om, at man skal følge den sande Opinion og ikke den falske, saa vil det jo med andre Ord kun sige, at man skal gjøre sig saa fri for Opinionen, at man betragter Sagen efter dens eget Værd. Men der kan, som sagt, være et berettiget Hensyn til Opinionen som saadan, affect fra dens Sandhed. Naar man uden at staae Sagen selv kan fjerne en for en Anstalt ugunstig Opinion, saa skal man gjøre det. Dette er saaledes et af de Momenter, der kunde tale for det foreliggende Lovforslag, uden at jeg dog forresten kan urgere det meget stærkt. — Naar man nu taler om Examen's Godhed og Paalidelighed, saa har jeg, som før hittret, ikke taget noget bestemt Parti i denne Sag. Jeg vilde have stillet mig noget anderledes, naar der var Spørgsmaal om andre Læreanstalter. Naar Taleren f. Ex. var om lærde Skoler, saa vilde jeg sige, at Forholdet var noget anderledes allerede af den Grund, at den Examen, som afholdes for deres Vedkommende, ikke er en endelig Examen, der giver en vis offentlig Berettigelse og en vis Afgang til Embeder, men kun en Examen, der giver Afgang til en anden Læreanstalt. Universitetet og de lærde Skoler staae i en vis Continuitet og Forbindelse med hinanden, og dette har Indflydelse paa, hvorledes Examen ved Afgangen fra Skolerne bør opfattes. Jeg vilde derfor kunne finde Grund til en anden Afgjørelse for de lærde Skolers